

ورود به آفتاب • عضویت د

پشتیبانی | خبرنامه | عضویت ویژه

صفحه اصلی | اخبار | مقاله | سرگرمی | خدمات | بانک های اطلاعاتی | تبلیغات NEW

دریافت Toolbar آفتاب | Locked

مقالات | فرهنگی و هنری | موسیقی | موسیقی کلاسیک میراث جهانی بشریت

Thursday, May 1, 2008

۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۷ ◊ دفعات نمایش : ۲۹۵

موسیقی کلاسیک میراث جهانی بشریت

گفت وگو با بهمن مه آبادی، سرپرست آنسامبل سل

بهمن مه آبادی نمونه خوبی از یک هنرمند فعال است که با انتخاب یک مسیر و استمرار در آن سعی دارد به طور مشخصی در عرصه فرهنگ حرکت کند.

او نوازند ویولن و سرپرست آنسامبل سل است که از گروه های موفق در عرصه موسیقی کلاسیک به شمار می روند. آنها از سال های ابتدایی دهه ۶۰ این گروه را تشکیل دادند و فعالیت آنها تا به امروز ادامه داشته است. مهابادی و گروه سل د ارکسترهای معتبری حضور پیدا کرده اند و به عنوان نوازنده های ایرانی افتخار کسب کرده اند. انتشار آلبوم «آسمانی» بهانه ای شد تا با وی گفت وگویی داشته باشیم بخوانید:

▪ شما تاکنون ۹ آلبوم با محوریت موسیقی کلاسیک غربی منتشر کرده اید و در ایر مسیر استمرار به خرج داده اید. دلیل این انتخاب چه بوده است؟

- اولاً یادآوری کنم که موسیقی کلاسیک فقط متعلق به غرب نیست. موسیقی کلاسیک، میراث جهانی بشریت است و به هیچ کشور و فرهنگ خاصی محدود نیست اگر نگاهی به گستره جغرافیایی آهنگسازان بزرگ موسیقی کلاسیک داشته باشید متوجه این بی مرزی و عدم اختصاص و انحصار خواهید شد. به نظرم موسیقی کلاسیک یک زبان جهانی موسیقایی است.

در این نوع موسیقی استیل های مختلفی وجود دارد، بنابراین هر هنرمندی با شیوه خود به آن نازگی و طراوت می بخشد. وقتی که خیلر کوچک بودم، تقریباً از سال پنجم ابتدایی به هنرستان موسیقی در تبریز رفتم که مدیریت آن را علی محمد رشیدی به عهده داشت.

خوش اقبال بودم که زیر نظر پروفیسور زاون یدیکاریانس ویولن را آموختم. غرضم از این بیوگرافی کوتاه این بود که بگویم از ابتدا به موسیقیر جهانی و بدون مرز علاقه مند بودم. سال ۱۳۶۲ بود که تصمیم گرفتم موسیقیر جدی را در یک مرکز پیگیری کنم و این موسیقیر اندیشمند را با مردم بشناسانم. این بود که مرکز موسیقیر سل را افتتاح کردیم. در این مرکز به مسائل تحقیقیر پرداختیم که تا امروز افزون بر ۱۰۰ مقاله تخصصی در نشریات مختلف به چاپ رسیده است.

از سوی دیگر موزیسین های بسیاری در این مرکز آموزش دیده اند که چند نفر از آنها در ارکسترهای برجسته ای مایستر ارکستر هستند. حدو ۱۳، ۱۴ سال پیش از دانش آموختگان این مرکز، آنسامبل سل را تشکیل دادیم و تصمیم گرفتیم با این آنسامبل، کنسرت و آلبوم موسیقیر د عرصه موسیقیر کلاسیک ارائه کنیم تا مردم هرچه بیشتر با این موسیقیر آشنا شوند. این مجموعه با موسیقیر باروک شروع شد و در سبک

های افراد مختلف گردش کردیم تا امروز که رسیدیم به آلبوم «آسمانی» که به مناسبت دویست و پنجاهمین سالگرد تولد منتشر شده است. دهمین کار آنسامبل موسیقی سل، قطعاتی برای صلح است که از موسیقیدان های کشورهای متعدد انتخاب کرده ایم. ما هیچ وقت آغازکنندگان نبودیم و آن به ما تحمیل شده است. این است که ما نوای صلح سر خواهیم داد و معتقدیم در صلح است که موسیقی رشد می کند.

کار یازدهم، اختصاص دارد به آثار قرن بیستم و حتی سال های پایانی این قرن. این رپرتوار به آثار مدرن موسیقی اختصاص دارد که هم کنسرت خواهیم داد، هم این کنسرت را ضبط می کنیم تا در قالب آلبوم یازدهم گروه سل به بازار عرضه کنیم.

▪ باتوجه به اینکه اعضای آنسامبل سل توانایی آهنگسازی دارند، چرا در این ۹ آلبوم خیلی کم از آثار ساخته شده آنها وجود دارد؟

- ما در کارهای اول آنسامبل سل این عمل را انجام دادیم. بعدها در شورای موسیقی با این کار مخالفت هایی شد که این روند را متوقف کرد آنها از اینکه آثاری از من یا دیگر اعضای سل در کنار آثار آهنگسازان بزرگ جهان قرار بگیرد، دل خوشی نداشتند.

▪ ما هیچ ادعایی نداشتیم و نداریم، فقط می خواستیم کارهایی هم از خودمان تولید و ارائه کرده باشیم. سال گذشته ۱۰ شب را به موسیقی اختصاص دادیم و علاوه بر آثار آهنگسازان بزرگ، آثاری هم از خودم اجرا شد. در کنسرت تبریز نیز همین طور. در آلبوم یازدهم، یک قطعه از ساخت خودم وجود دارد که اگر از سوی مرکز موسیقی مخالفتی نشد، علاقه مندان آن را خواهند شنید. من کارهایی دارم که در فرانسه، آلمان، وین بارسلون و... هر جایی که بوده ام اجرا شده است.

▪ آیا نمی توانستید این قطعات را به صورت یک آلبوم مستقل اجرا کنید؟

- به نظرم این هم ایده خوبی است و ممکن است یک روز به چنین نتیجه ای برسیم. البته یکی از دلایل این موضوع آن است که تمام آلبوم ها ما ضبط زنده اند. یعنی آن را کنسرت داده ایم. از آنجایی که هیچ وقت در یک کنسرت به طور کامل، فقط آثار خودمان را اجرا نکرده ایم، طبیعی است که این موقعیت هم پیش نیامده است.

به همین دلیل است که می گویم امکان دارد یک روز آنسامبل سل قطعاتی از خودم یا دوستان دیگر آنسامبل را به صورت یک کنسرت اجرا کند که بعدها در قالب یک اثر مستقل منتشر و وارد بازار موسیقی شود. با این وجود اگر مخالفتی نباشد، علاقه داریم که در هر آلبوم یک کار هم ا بنده گنجانده شود.

▪ شما از محدود آنسامبل هایی هستید که سفرهای بسیاری به سایر ملل داشته اید و با ارکسترهای بزرگ همراهی کرده اید. این روابط چگونه شکل گرفت و گسترش یافت؟

- کارهای ما وقتی منتشر می شود، راه خودشان را پیدا می کنند و به دست افراد و گروه های مختلف می رسد. آن افراد یا گروه ها با توجه با اینکه کار آنسامبل سل ایرادهایی دارند، اما حالت، موزیکالیت، سرعت و نوازندگی آثار را مورد التفات قرار می دهند و ما را دعوت می کنند.

▪ کار بی عیب کار خداست با این وجود آنها در کشورهای صاحب موسیقی کار گروه سل را پسندیده اند و بارها از مجامع مختلف دعوتمان کرد اند تا در ارکسترهای متعدد حضور داشته باشیم.

- این افتخار را داشتیم که در کنسرت هاوس وین، ارکستر فیلامونیک پاریس، ارکستر سمفونیک جهانی و ارکستر سمفونیک حضور داشتیم. از دوستان قدیمی این آنسامبل فقط من و آقای پوریا کشاورز مانده ایم. خانم ابطحی و آقای اختری برای ادامه تحصیل به خارج از کشور سفر کرده اند و این باعث شده ما افراد جدیدی وارد گروه کنیم که عبارتند از نهال محبی، سپهر مسعودی، سروش مسعودی و ارغوان صباحی.

▪ پس بالاخره به نوعی اعضای تازه ای وارد گروه شما شده اند؟

- ما خیلی دوست داشتیم این کار را بکنیم اما با یک مشکل اساسی مواجه هستیم. محل تمرین مرکز موسیقی سل این امکان را ندارد که چند ساز همراه با هم تمرین کنند و صدای این تمرین همسایه ها را آذیت نکند.

ای کاش هفته ای دو، سه ساعت یک سالن کوچک را در اختیار ما می گذاشتند تا تمرین کنیم.

در آن حالت دستمان باز بود و شاید می توانستیم این آنسامبل کوچک را تا یک ارکستر مجلسی وسعت دهیم.

▪ و فکر می کنم همین امر سبب شده است که رپرتوارتان محدود شود.

احسنت. به نکته بسیار مهمی اشاره کردید. اینکه ما نمی توانیم گروه را گسترش بدهیم سبب شده است که بسیاری از آثار را نتوانیم بزینم باور کنید این مشکل به سادگی قابل حل است. بسیاری از ارگان ها و نهادها و دانشکده های ما سالن هایی دارند که برای تمرین و حتی اجرای موسیقی خوب است اما هیچ استفاده ای از آنها نمی شود. اگر چنین اتفاقی بیفتد موسیقی ما هم روز به روز وضعیت بهتری پیدا می کند و در نهایت این توانایی به نفع اقتدار فرهنگی کشورمان است. اجازه بدهید در اینجا به مناسبت این موضوع نکته ای را یادآور شوم.

وقتی ما کار انتشار موسیقی کلاسیک را شروع کردیم خیلی ها انتقاد کردند که این کار زیره به کرمان بردن است. اما گذشت زمان و استقبال صاحب نظران موسیقی کلاسیک در خارج از ایران نشان داد که ما هم می توانیم به عنوان نماینده ای از فرهنگ ایرانی از آن دفاع کنیم.

این اعتماد روز افزون شد و خیلی ها دریافتند که ما در پی مطرح کردن خودمان نیستیم. ما تاکنون ۹ آلبوم منتشر کرده ایم که در هیچکدام کوچک ترین عکسی از اعضای گروه سل منتشر نشده است. به هر حال همه گروه ها به کمک های مادی و معنوی نیاز دارند و گروه سل هم یکی از آنها است. دوست داریم که بهترین ها همیشه برای ملت ایران باشد. در واقع تلاش عمده گروه سل این است که همه چیز علمی و تمام برخوردارها منطقی باشد تا نماینده های خوبی از فرهنگ ایرانی باشیم.

▪ شما آثار آهنگسازهای ایرانی چهل، پنجاه سال اخیر را که برای سازهای کلاسیک نوشته شده است اجرا نکرده اید. چرا؟

- این که چنین اتفاقی نیفتاده است به دو دلیل عمده برمی گردد. نخستین علت این است که آهنگسازهای این سال ها آثاری که بتوان با چنین گروهی به مرحله عمل رساند نوشته اند یا اگر هست ما به نت و پارتیتور آنها دسترسی نداشته ایم.

علت دوم بحث رعایت حقوق هنرمندان بود. ما نمی دانستیم که در اینجا باید به چه کس یا کسانی تماس بگیریم که اجازه کار کردن روی آثار آهنگسازان مدنظر را داشته باشیم. یک بار در یک کنسرت ما چنین کاری کردیم و مدعیان زیادی پیدا شدند که چرا شما دست به چنین کاری زد اید.

چنان است که با این وضعیت نمی توان سراغ آثار آهنگسازان ایرانی موسیقی کلاسیک رفت. بنابراین تصمیم گرفتیم چنین کاری نکنیم تا وقتی که یک آهنگساز به ما مراجعه کند و بخواهد که اثر یا آثارش را بزینم.

▪ ارزیابی تان از وضعیت آموزش و اجرای موسیقی کلاسیک در کشورمان چیست؟

- به لحاظ آموزش خوشبختانه اتفاق های فرخنده ای افتاده و استادان تلاش دارند براساس متدهای روز دست به آموزش بزنند. ما در مرکز خودما سعی می کنیم همه امور به روز باشد. به نظر من روند موسیقی به طور کلی بهتر شده است. در موسیقی کلاسیک وقتی اتفاق و تغییر ایجا می شود که ما برنامه مشخصی در رادیو و تلویزیون داشته باشیم که در این برنامه مشخص، موسیقی کلاسیک مورد بررسی قرار بگیرد. بای آثاری به صورت نمونه در این رسانه ها پخش شود که مردم بتوانند آشنایی خوبی با این موسیقی پیدا کنند.

در واقع با انجام کارهایی از این دست ما به سمت فرهنگسازی رفته ایم و دیگر احتیاج نیست با کمک نیروهای بازدارنده دولتی و عرفی به نبر موسیقی های بی هویت وارداتی برویم. اما تا روزی که ما از موسیقی به نحو درستی استفاده نکنیم و آن نگاه منفی از آن را برنگیریم، نمی توانیم تعریف و استفاده درستی از آن داشته باشیم. اگر بشود موسیقی را به صورت یک علم و آگاهی معرفی کرد که همقدم ریاضیات و اندیش است دیگر بسیاری از علما از این کار استقبال خواهند کرد و امیدوارم این اتفاق بیفتد.

▪ نهمین آلبوم شما که به تازگی منتشر شده است آسمانی نام دارد به آثار موتزارت اختصاص یافته است. دلیل این انتخاب چه بود؟

- سال ۲۰۰۶ مصادف بود با دویست و پنجاهمین سال تولد موتزارت. ما دعوتی را دریافت کردیم تا در یکی از ارکسترهای بزرگ حضور داشته باشیم. به همین دلیل در گروه تصمیم گرفتیم همزمان با سال تولد موتزارت این کار را نیز منتشر کنیم. اما متأسفانه به دلایل متعدد این اتفاق در زمان موعود نیفتاد و چیزی نزدیک به دو سال با تاخیر منتشر شد. خوشبختانه نقدها و ایمیل ها ما را امیدوار کرد که جامعه علمی نظر مثبتی روی آثار داشتند. با وجود اینکه معتقدم کار بی عیب فقط از آن خداست اما آلبوم آسمانی احترام های فراوانی برای ما به بار آورد و دلگرم ما کرد.

شاید این سوال برای چندمین بار از شما پرسیده شده باشد، توجیه تان برای اجرای آثاری که پیش از این بارها اجرا شده اند چیست؟ فکر می کنید با این اجراها باعث گسترش زبان موسیقی خواهید شد؟

ما اصلاً ادعایی نداریم که کارهایمان باعث گسترش زبان موسیقی خواهد شد اما هر اثری که یک بار دیگر نواخته می شود به سبب فرهنگ

شیوه ای که نوازنده در آن رشد کرده است رنگ و بوی خاصی به خود می گیرد.

این یک تفسیر نوین از موسیقی کلاسیک. کتاب های آسمانی یا آثار نویسندگان جهانی این خاصیت رمزآمیز بودن را دارند و برای همیشه تازه می مانند.

آثار بزرگ موسیقی کلاسیک هم چنین خاصیتی دارند. دیگران هم که کارهای ما را گوش می دهند به همین دلیل است. آنها می خواهند ببینند تفسیر ما از فلان قطعه چیست و فلان قطعه در پنجه های ما چه شکل و بویی دارد.

محمود توسلیان

روزنامه تهران امروز